

GUIA PER PREPARAR LES EMPRESES DAVANT UNA PANDÈMIA DE GRIP

Andorra la Vella, 10 de setembre del 2009

INTRODUCCIÓ

La grip és una malaltia infecciosa originada pels virus Influenza A i B. Quan es presenta en forma d'epidèmia que afecta tota la població mundial i s'estén en un període molt curt de temps, parlem de pandèmia. El comportament d'una pandèmia és imprevisible. En els casos més severos, i en les setmanes de més incidència, s'estima que fins al 30% de la població pot emmalaltir, i que l'absència a la feina pot arribar al 40%, tenint en compte les persones que es posen malaltes i les necessitats de cura en l'àmbit familiar.

Preparar-se per a la pandèmia és una responsabilitat compartida de tota la societat. Atès el paper rellevant de les empreses en la protecció de la salut dels/de les seus/seves treballadors/es, i la repercussió que tindria el fet que es paralitzessin sobre l'economia del país, s'ha elaborat aquest document de recomanacions per a la planificació que s'hauria de dur a terme per posar en marxa les actuacions en cas de pandèmia.

La planificació serà especialment necessària en els sectors que es consideren "essencials" per garantir els serveis bàsics a la societat, igual que ho serà per garantir la protecció de la salut de les persones treballadores d'acord amb el risc derivat de l'activitat laboral que duguin a terme. Moltes de les mesures estan relacionades amb les pandèmies de grip, però n'hi ha que també serien útils en altres situacions d'emergència.

Per totes aquestes raons caldrà que les empreses designin un coordinador per als temes relacionats amb la grip a l'empresa, per connectar amb les autoritats sanitàries i els proveïdors de serveis, per implantar els protocols de resposta envers les persones malaltes, i per comunicar els plans als treballadors.

L'objectiu d'aquesta guia és proporcionar a les empreses una eina que els permeti elaborar un pla de preparació i resposta davant de la pandèmia de grip adreçat a protegir la salut i la seguretat dels treballadors al lloc de feina, i limitar l'impacte negatiu de la grip sobre el funcionament de l'empresa en particular i sobre l'economia en general.

Els objectius específics són:

- o Disminuir el risc d'exposició dels treballadors i l'extensió del virus als llocs de treball.
- o Minimitzar l'impacte de la malaltia sobre el funcionament de les empreses.

ORGANITZACIÓ

Designar un coordinador per als temes relacionats amb la grip a l'empresa.

Les funcions d'aquest coordinador han de ser:

- o Activar i desactivar el pla d'empresa d'acord amb les directrius sorgides de les autoritats sanitàries.
- o Organitzar els canals d'informació a l'empresa i establir-ne els destinataris.
- o Fer el seguiment de les actualitzacions de les directrius aplicables en cada moment i difondre-les per assegurar la protecció dels empleats.
- o Vetllar per tal que les directrius de seguretat s'apliquin correctament.
- o Fer el seguiment de les absències i monitorar la situació de l'empresa.
- o Ser l'enllaç amb les autoritats sanitàries.

PREVENCIÓ

La grip A (H1N1) es dissemina igual que la grip estacional, a través de la tos o els esternuts de persones amb grip, o per tocar superfícies contaminades amb les mans i, a continuació, tocar-se els ulls, els llavis o el nas.

La prevenció es basa en la interrupció de la cadena de transmissió mitjançant unes **mesures bàsiques**:

- Tapar-se la boca i el nas en esternudar o tossir, si és possible amb un mocador de paper, i en acabat llençar-lo a les escombraries.
- En cas que no es tingui mocador de paper, es recomana esternudar o tossir sobre la màniga de la roba per evitar la contaminació de les mans.
- Cal evitar tocar-se les ulls, el nas i la boca amb les mans.
- Cal rentar-se les mans sovint amb sabó (durant 15 o 20 segons) i sobretot fer-ho després de tossir, esternudar, anar al lavabo i abans de menjar.

És evident que per a l'adopció d'aquestes mesures cal garantir que les empreses disposen dels equipaments i els materials necessaris, com també de persones encarregades d'assegurar la disponibilitat de material.

El Departament de Salut Pública proporcionarà informació i documentació per explicar les mesures de prevenció davant de la grip perquè es difonguin a les empreses i als treballadors.

Altres mesures per impedir la transmissió de la malaltia

o Les persones malaltes han de romandre a casa.

Es recomana a les persones que sempre que tinguin febre, i davant de qualsevol símptoma de malaltia, es quedin a casa, i que no es reincorporin al lloc de treball fins que faci 24 hores que no tenen febre, sense prendre antitèrmics. També es recorda que les persones malaltes haurien de consultar els serveis sanitaris. L'ampliació d'aquest període d'absència es farà per indicació del metge que tracti el pacient o seguint directrius de la Direcció de Salut Pública.

o Les persones que iniciïn símptomes al lloc de treball hauran de marxar cap a casa.

Aquestes persones s'hauran d'acompanyar a un lloc tranquil i ben ventilat, separat de la resta, fins que puguin marxar a casa. Hauran de dur mascareta quirúrgica davant d'altres persones.

En cas de necessitat, una persona que no presenti factors de risc per a la grip (embaràs, malalties cròniques, immunosupressió, etc.) es farà càrrec d'aquestes persones, i es protegirà amb mascareta quirúrgica. Cal limitar al màxim el nombre de persones encarregades d'aquesta tasca.

En cas que hi hagi més d'una persona amb símptomes, es pot compartir l'espai, tot i que caldrà procurar que estiguin separats a un metre de distància.

o Garantir la neteja de superfícies i objectes que toquen habitualment diverses persones:

En aquest sentit, es recomana que s'asseguri la neteja diària dels elements d'ús compartit que estan en contacte amb les mans, com ara:

- Ratolins i teclats d'ordinador
- Telèfons
- Marcs i poms de portes
- Taules de treball
- Lavabos

PREPARACIÓ PER FER FRONT A L'IMPACTE DE LA MALALTIA

Com ja s'ha esmentat a la introducció, durant les setmanes de més incidència pot haver-hi un absentisme laboral d'entre el 30 i el 40%. Així, doncs, cal preparar l'empresa per continuar funcionant amb un nivell d'absentisme superior a l'habitual.

- Cal establir quins són els llocs de treball essencials per al funcionament de l'empresa i formar treballadors que ara desenvolupen tasques no essencials, perquè puguin assumir tasques essencials si emmalalteix el titular.
- Cal identificar els treballadors essencials, components essencials de l'empresa, i altres punts crítics necessaris per mantenir l'empresa en funcionament, i subcontractar serveis si hi ha interrupcions.
- Cal establir un pla de comunicació. Aquest pla inclou la identificació de contactes clau, la cadena de comunicació (incloent-hi clients i proveïdors).
- Cal implantar plans de continuïtat si l'absentisme és important.
- S'han de revisar els plans per cobrir increments o descensos de demanda relacionats amb la pandèmia.

MESURES ESPECIALS

Adopció de mesures per protegir les persones amb més risc davant de la grip A

Les persones que presenten un risc més alt de patir complicacions a causa de la grip són:

- Les dones embarassades.
- Les persones que pateixen malalties cròniques respiratòries (asma, bronquitis, o d'altres), cardiovasculars, disminucions de la immunitat independentment de la causa, malalties metabòliques (diabetis i obesitat mòrbida, entre altres).

Per aquesta causa, es recomana:

- Identificar els llocs de treball amb més risc d'exposició a persones que poden ser portadores de la malaltia sense saber-ho (personal d'atenció directa al públic a distàncies inferiors a un metre, s'adjunta descripció del nivell de risc derivat de l'activitat laboral i

les recomanacions respectives en les pàgines 6 i 7 d'aquesta guia).

- Evitar que les persones que presenten riscos més elevats davant la grip ocupin aquests llocs de treball o, si és imprescindible, caldrà que es protegeixin adequadament.

Modificar les condicions dels llocs de treball per dificultar la transmissió de la malaltia

- Augmentar la distància entre els llocs de treball.
- Millorar tant com sigui possible la ventilació de les sales de treball.
- Plantejar-se, en els casos en què sigui possible, el treball des de casa.
- Revisar les recomanacions per a viatgers si algun treballador ha de viatjar.
- Preveure polítiques de treball flexible i horaris flexibles, si cal.

DESPLEGAMENT DEL PLA

El desplegament del Pla d'Empresa haurà d'anar d'acord al moment epidemiològic en que ens trobem.

Les empreses podran fer el seguiment de les indicacions dels organismes governamentals, a través de la pàgina web <http://www.grip.ad>

Recomanacions específiques per als treballadors segons el nivell de risc derivat de l'activitat laboral¹

El nivell de risc depèn, en part, de la necessitat de mantenir la proximitat amb persones potencialment afectades pel virus.

1. **Ocupacions amb nivell de risc baix** (no hi ha risc derivat de l'activitat laboral): totes les feines que no incloguin l'atenció al públic de manera freqüent ni continuada.
2. **Ocupacions amb risc mitjà**: ocupacions que requereixen el contacte freqüent a menys d'un metre amb persones presumiblement no afectades (companys de feina, públic en general, alumnes...).
3. **Ocupacions amb risc alt**: ocupacions amb contacte amb persones diagnosticades o amb sospita de patir la malaltia (metges, metgesses i personal d'infermeria que atenen directament persones afectades, personal de transport d'emergències de persones amb sospita de patir la malaltia, etc.).
4. **Ocupacions amb risc molt alt**: ocupacions amb altes exposicions a concentracions altes de virus en el marc de procediments específics mèdics o de laboratori. Ex.: tècnics de laboratori que treballin amb el virus o amb procediments que suposin generació d'aerosols (maniobra de reanimació, intubació, presa de mostres respiratòries, ventilació manual, aspiració nasofaríngia, broncoscòpia, nebulitzacions, inducció de l'esput, fisioteràpia toràcica, cures de traqueotomia, cirurgia i procediments "post mortem" en els quals s'utilitzen instruments que funcionen a alta velocitat, alguns procediments dentals, etc).

1. Recomanacions per a tasques amb nivell de risc baix (no hi ha risc derivat de l'activitat laboral)

Feu arribar a totes les persones que treballin en feines que no incloguin l'atenció al públic les recomanacions següents (recomanacions higièniques generals per a la població):

¹ Recomanacions específiques per als treballadors segons el nivell de risc derivat de l'activitat laboral. Departament de Treball. Generalitat de Catalunya.

- Cal que us cobriu la boca i el nas amb un mocador d'un sol ús quan tossiu o esternudeu.
- Llenceu els mocadors d'un sol ús a les escombraries.
- Tossiu o esternudeu a la part superior de la màniga si no teniu mocadors d'un sol ús. Cal rentar-se les mans després de tossir o esternudar. Utilitzeu aigua i sabó o un netejador de mans a base d'alcohol.
- Renteu-vos les mans regularment amb aigua i sabó i, especialment, després de tossir, esternudar o d'haver utilitzat un mocador. Renteu-vos-les en el moment d'arribar a la feina i en el moment d'arribar a casa.
- Cal quedar-se a casa si s'està malalt.
- Donar informació als treballadors/es sobre recursos sanitaris en cas de necessitat.
- Donar informació als/a les treballadors/es sobre gestió d'absències a causa o relacionades amb la malaltia.

2. Recomanacions per a tasques amb risc mitjà de contagi: ocupacions amb contacte freqüent amb persones presumiblement no afectades

Tingueu presents les recomanacions específiques, per afegir a les recomanacions higièniques bàsiques per a les persones treballadores amb aquest nivell de risc:

- Establiu les mesures que garanteixin als/a les treballadors/es poder-se mantenir a més d'un metre de les altres persones.
- Establiu els canvis en els procediments de treball que facilitin la feina a distància (informació telefònica no presencial, en línia, etc).
- Doneu informació als/a les treballadors/es sobre recursos sanitaris en cas de necessitat.
- Doneu informació als/a les treballadors/es sobre gestió d'absències a causa de la malaltia.
- Establiu barreres físiques amb els clients sempre que sigui possible.

3. Recomanacions per a tasques amb risc alt i molt alt de contagi: ocupacions amb contacte amb persones diagnosticades o amb sospita de patir la malaltia

Aquests llocs de treball ja han rebut recomanacions específiques per mitjà dels protocols corresponents.